

Bestämmelser för Gesällbrev i: **Konstinramaryrket**

Bestämmelserna är framtagna och reviderade av branschen våren 2013, reviderade februari 2015 samt våren 2019 och fastställda av Sveriges Hantverksråd 2019-09-24. Vidare har branschen reviderat bestämmelserna 2020-12-22, 2023-10-05, 2024-07-05 samt 2024-09.

Ansvarig bransch-/yrkesorganisation

Glasbranschföreningen-Inramningsgruppen

Gesällprov – allmänna anvisningar

För att få göra Gesällprov ska förkunskapskravet vara uppfyllt och vara godkänt av branschen. Gesällprovet ska vara utformat så att man kan fastställa att sökanden är väl insatt i yrket och har uppnått de krav för att erhålla Gesällbrev som är angivna i provbestämmelserna, fastställda av Sveriges Hantverksråd. Ansökningshandlingarna och annat underlag ska godkännas före provtidens början, varefter provet ska slutföras inom sex månader.

Förkunskapskrav

För att erhålla gesällbrev fordras 5 000 timmars erfarenhet av inramningsverksamhet.

Gesällprov (anmälan/granskning/kostnad)

Anmälan om att avlägga provet görs till Glasbranschföreningen. Kontaktinformation finns nedan.

På Sveriges Hantverksråds uppdrag är branschen ansvarig för gesällprov och dess granskning. Granskare ska vara neutrala och utses av branschen. Läs mer om granskningen i provanvisningarna.

Gesällprovet genomförs på Glasskolan i Katrineholm i Glasbranschföreningens regi.

Kostnaden för att göra det teoretiska provet 1 a är 500 kr exkl. moms för alla provtagare. Det praktiska gesällprovet är gratis för medlemmar i Glasbranschföreningen. För icke-medlemmar är kostnaden 5 000 kr exkl. moms. Provtagaren får själv stå för rese- och logikostnader.

Anmälan är bindande och utebliven närvaro eller avbokning medför att deltagaren debiteras 1 500 kr exkl. moms. Detta gäller både medlemmar och icke medlemmar.

Vid omprov utgår följande kostnader:

Omprov 1 st praktiskt moment: 1500.- exkl. moms

Omprov hela praktiska provet: 3000.- exkl. moms

Kostnaden för omprov gäller både medlemmar och icke medlemmar.

Glasbranschföreningen sköter faktureringen till provtagare/ företag i samband med gesällprovet.

Gesällbrev (anmälan/kostnad/utdelning)

Efter godkänt prov gör provtagaren en webbanmälan om att erhålla Gesällbrev hos Gesäll- & Mästarbrevskansliet på Sveriges Hantverksråd: <https://hantverksrad.se/gesallbrev-och-mastarbrev/gesall-mastarbrevsbestammelser/konstinramaryrket/> välj e-ansökan.

Det bedömningsformulär/ poängsammanställning som behöver bifogas ansökan i original, undertecknat av examinatorerna erhålles vid det praktiska provtillfället.

Administrationskostnaden för Gesällbrevet betalas till Gesäll- & Mästarbrevskansliet och i samband med att ansökningshandlingarna för Gesällbrev skickas till Gesäll- och Mästarbrevskansliet. Information om den administrativa kostnaden hittar du i ansökningshandlingarna.

Med Gesällbrevet följer ett Gesällkort kort med information om Gesällbrev, översatt till fem språk.

I din anmälan om Gesällbrev anger du en utdelningsort. Ditt Gesällbrev skickas till Företagarna eller Hantverkarna på vald ort som ombesörjer utdelningen av brevet. Vanligtvis sker utdelning en gång per år.

OBS! Kostnaderna för Gesällprov och Gesällbrev är två olika avgifter.

Kontaktuppgifter:

Branschorganisation:

Glasbranschföreningen
Box 2309
103 25 STOCKHOLM
www.gbf.se

Tfn 08-453 90 70
info@gbf.se

Gesäll- & Mästarbrevskansliet:

Sveriges Hantverksråd
Gesäll- & Mästarbrevskansliet
Box 147
793 23 Leksand

Tel. 0247-369 50

www.hantverksrad.se
info@hantverksrad.se

Tveka inte att kontakta oss om du har frågor eller funderingar kring Gesällbrev!

Provbestämmelser Gesällprov i Konstinramaryrket Bilaga 1

Provbestämmelser

Utarbetade av Glasbranschföreningen – Inramningsgruppen

Följande generella regler ska beaktas

Gesällprovet ska vara utformat så att man kan fastställa att sökanden är väl insatt i yrket och har uppnått de krav för att erhålla gesällbrev som är angivna i provbestämmelserna fastställda av Sveriges Hantverksråd. Ansökningshandlingarna och annat underlag ska godkännas före provtidens början, varefter provet ska slutföras inom sex månader.

Gesällprovets innehåll

Teoretiska prov:

- 1 a. Teoriprov – Konstinramning, grundläggande teori
- 1 b. Teoriprov – Träslag och ytbehandlingar

Praktiska prov:

Göres på förhand i egen verkstad och medtages till provtillfället:

2. Svävande inramning
3. Objektsinramning

Göres på plats:

4. Standardinramning med dubbel passepartout
5. Inramning stafflikonst
6. Passepartoutsjärning med flera öppningar

Grovkapat material till prov 4-6 medtages till provtillfället. Materialet får inte på förhand vara tillskuret efter önskat mått. Undantag gäller kilram.

För information om vilka arbetsmoment som bedöms under gesällprovet läs mer under avsnittet "Bedömning" längre fram i det här dokumentet.

Kostnad för gesällprov

Gesällprovet genomförs på Glasskolan i Katrineholm i Glasbranschföreningens regi. Kostnaden för att göra det teoretiska provet 1 a är 500 kr exkl. moms för alla provtagare. Det praktiska gesällprovet är gratis för medlemmar i Glasbranschföreningen. För icke-medlemmar är kostnaden 5 000 kr exkl. moms. Provtagaren får själv stå för rese- och logikostnader.

Anmälan är bindande och utebliven närvaro eller avbokning medför att deltagaren debiteras 1 500 kr exkl. moms. Detta gäller både medlemmar och icke medlemmar.

Vid omprov utgår följande kostnader:

- Omprov 1 st praktiskt moment: 1500.- exkl. moms
- Omprov hela praktiska provet: 3000.- exkl. moms
- Kostnaden för omprov gäller både medlemmar och icke medlemmar.

Glasbranschföreningen sköter faktureringen till provtagare/ företag i samband med gesällprovet.

Tillåtna maskiner, verktyg och material

Gesällprovstagaren får vid provtillfället använda ramklipp, spikmaskin, datastyrd och manuell passepartoutsjärare. Med list avses ramlist i trä, ej i aluminium eller andra material.

Teoretiska prov

Prov 1 a. Konstinramning, grundläggande teori

Gesällprovet inleds med ett teoretiskt prov som ska vara godkänt senast fyra veckor innan det praktiska provtillfället. Provet genomförs digitalt på dator eller mobil. Det godkända resultatet kan sparas under ett år. Blir provtagaren underkänd på teoriprovet kan hen göra om provet snarast innan det ordinarie provtillfället.

Provet omfattar:

Ramen – papperskonst och målningar	Inramningstyper – papperskonst
Träslag och ytbehandlingar	Målningar
Glas	Montering och inramning av målningar
Passepartout och monteringskartong	Montering o inramning av textilier och föremål
Montering med hängslen	Skaderiska papperskonst, målningar samt hantering
Material bakom bilden	Utrustning och verktyg i verkstaden
Stift eller fjäderbleck	Trycktekniker papperskonst
Upphängning	Konsumenttjänstlagen
Baksidan	

Se även "Provbestämmelser - Bilaga 2". I den gås teoretiska och yrkespraktiska mål för konstinramaren igenom.

Prov 1 b. Träslag och ytbehandlingar

I samband med det praktiska provet på Glasskolan gör provtagaren ytterligare ett teoriprov där provtagaren ska namnge träslag och ytbehandlingar.

Praktiska prov

Provtagaren ska för examinator redovisa arbetsbeskrivning innehållande exakta mått och materialval innan respektive praktiskt delprov 4, 5 och 6 påbörjas. Det här gäller även för delprov 2 och 3 som gjorts i förväg då arbetsbeskrivningarna ingår som en del av slutbedömningen.

Prov 2. Svävande inramning – medtages till provtillfället

Provtagaren tar med sig en svävande glasad inramning. Ramen ska ha ett förenat falsmått om minst 50 cm och max 90 cm. Inramningen ska vara reversibel och provtagaren kan komma att ombes att öppna densamma medan examinatorerna ställer frågor. Provtagaren ska motivera val av inramningsmetod och material (glas, list, kartong m.m.). Vidare ska provtagaren ta med bilddokumentation (t. ex digitala bilder) som är tagna under arbetets gång. Här är det viktigt att varje moment dokumenteras då det ingår som en del av slutbedömningen.

Prov 3. Objektsinramning – medtages till provtillfället

Provtagaren tar med sig en objektsinramning. Ramen ska ha ett förenat falsmått om minst 50 cm och max 90 cm. Inramningen ska vara reversibel och provtagaren kan komma att ombes att öppna densamma medan examinatorerna ställer frågor. Provtagaren ska motivera val av inramningsmetod och material (glas, list, kartong m.m.). Vidare ska provtagaren ta med bilddokumentation (t. ex digitala bilder) som är tagna under arbetets gång. Här är det viktigt att varje moment dokumenteras då det ingår som en del av slutbedömningen.

Prov 4. Standardinramning med dubbel passepartout

Provtagaren tar själv med sig följande material till:

- Konst på papper t. ex affisch, tryck, foto eller grafiskt blad. Ramen ska ha ett förenat falsmått om minst 50 cm och max 90 cm.
- Grovkapad ramlist
- Kartong
- Övrigt monteringsmaterial
- Upphängningsanordning
- Arbetsorder/beskrivning

Glas, stift och förslutningsremсор finns i verkstaden där provet görs, allt annat inramningsmaterial ska provtagaren ta med sig. Provtagaren kan, om hen vill, ta med sig egna handverktyg till provtillfället.

Prov 5. Stafflikonst

Provtagaren tar själv med sig följande material:

- En bomulls-, linne- eller fotokanvas eller textil med motiv. Ramen ska ha ett förenat falsmått om minst 50 cm och max 90 cm.
- Kilram/spännram
- Grovkapad L-list/L-profil
- Övrigt monteringsmaterial
- Upphängningsanordning
- Arbetsorder/beskrivning

Stift finns i verkstaden där provet görs, allt annat inramningsmaterial ska provtagaren ta med sig. Provtagaren kan, om hen vill, ta med sig egna handverktyg till provtillfället.

Prov 6. Passepartoutskärning

Provtagaren ska skära en passepartout med tre hål i storleken 9 x 12 - två stående och ett liggande eller tvärtom. OBS! I detta moment får endast manuell passepartoutskärare användas. Provtagaren tar själv med sig följande material till uppgift 6:

- Passepartoutkartong

Beräknad tidsåtgång

1 a. Teoretiskt prov		90 min
1 b. Teoretiskt prov		30 min
2. Svävande inramning, genomgång	Medtages till provtillfället	30 min
3. Objektsinramning, genomgång	Medtages till provtillfället	30 min
4. Standardinramning med dubbel passepartout		
Passepartoutskärning med datorstyrt med wizard		65 min
Passepartoutskärning med manuell passepartoutskärare		90 min
5. Inramning stafflikonst		70 min
6. Passepartoutskärning med flera öppningar, manuell skärare		30 min

Poängsammanställning		Max/min
1 a. Teoretiskt prov		193/ 145 p
1 b. Teoretiskt prov		15 p/ 0 p*
2. Svävande inramning	Medtages till provtillfället	100 p/ 75 p
3. Objektsinramning	Medtages till provtillfället	100 p/ 75 p
4. Standardinramning med dubbel passepartout		110 p/ 83 p
5. Inramning stafflikonst		100 p/ 75 p
6. Passepartoutskarvning med flera öppningar, manuell skärare		15 p / 0 p*

* Minimipoäng 0 p innebär att delprovet inte är utslagsgivande i den totala bedömningen av provet.

Bedömning

Bedömningen av provuppgifterna görs enligt anvisningarna nedan och som bedömningsgrund används av Glasbranschföreningens Inramningsgrupp framtagna arbetshäften "Att arbeta med konst på papper", "Att arbeta med målningar och annan konst" och "Konstinramning".

Studiematerialet går att beställa från Glasbranschföreningen, www.gbf.se.

Bedömning

Teoretiska prov

För godkänt teoriprov 1a krävs minst 75% av totalpoängen.

Teoriprov 1 b är inte utslagsgivande utan ger endast pluspoäng i det totala sammandraget.

Praktiska prov

För godkända praktiska prov krävs att provtagaren uppnår minst 75% av totalpoängen i delproven 2-5. Delprov 6 är inte utslagsgivande utan ger endast pluspoäng i det totala sammandraget.

Val av material

Korrekt val av material såsom ramlist, kartong, glas, infästningsmaterial, upphängning mm bedöms. För varje påtagligt fel görs poängavdrag.

Noggrannhet i arbetet

Helt korrekt tekniskt utförande, inkl bättring och lagning av hörn ger full poäng. För varje fel görs poängavdrag. Gerings- och kapningstoleransen i falsmåttet är +/- 1 mm, detsamma gäller för tillskarvning av glas och kartong. Avdrag görs även för flagor i glaset vid skarvning, trasiga snittytor i ramlisten, ojämnt stiftavstånd och för över- eller underskarv i passepartout. Det görs också avdrag för damm, smuts eller fingeravtryck på glaset och veckade klisterremmar. Vidare kontrolleras att luft kan cirkulera kring inramningen och att det finns en deklaration för materialval. Dessutom bedöms städning och ordning; så kallad avetablering, efter varje provuppgift.

Helhetsintryck

Här bedöms slutproduktens helhetsintryck. Gesällprovtagaren ska kunna motivera val av färg och ramlist samt proportioner. Poängavdrag görs vid omotiverade färgval, ramlistval och proportioner.

Tidsåtgång

Arbetet skall utföras inom angiven tid. Avdrag för tidsöverdrag görs med 2 poäng per 5 minut. Förberedelserna ska ses som etablering och ingår ej i tidtagningen. För delprov 4 och 5 finns en stopptid som inte får överskridas. Är delprovet inte klart inom den tiden blir provtagaren underkänd i det momentet.

Prov 4. Standardinramning med dubbel passepartout:

Passepartoutskärning med datorstyrt med wizard	65min
Maximalt tidsöverdrag	25 min
Stopptid	90 min

Passepartoutskärning med manuell passepartoutskärare

Passepartoutskärning med manuell passepartoutskärare	90 min
Maximalt tidsöverdrag	25 min
Stopptid	115 min

Prov 5. Inramning stafflikonst

Prov 5. Inramning stafflikonst	70 min
Maximalt tidsöverdrag	20 min
Stopptid	90 min

Resultat

Bedömning och resultat meddelas i regel samma dag som det praktiska provet utförs och gesällen erhåller en vidimerad poängsammanställning. Är provet godkänt används detta dokument vid ansökan om gesällbrev via Sveriges Hantverksråd. Blir provtagaren underkänd i något av momenten 2, 3, 4 eller 5 har hen möjlighet att efter minst tre månader göra om momentet enligt överenskommelse med någon av granskarna som medverkat vid provtillfället. Om provtagaren blir underkänd i två eller fler av delproven 2, 3, 4 eller 5 får hen göra om provet i sin helhet vid nästkommande ordinarie provtillfälle. Ett godkänt teoriprov 1a är giltigt till nästkommande ordinarie provtillfälle.

Förberedelser för mästarbrev

För att gå vidare till mästarbrev fordras godkänt gesällprov samt 10 000 timmar i yrket.

Ansökan om gesällbrev

Provtagare som gör ett godkänt gesällprov kan ansöka om Gesällbrev hos Sveriges Hantverksråd.

Detta görs på Sveriges Hantverksråds hemsida: <https://hantverksrad.se/gesallbrev-och-mastarbrev/gesall-mastarbrevsbestammelser/konstinramaryrket/> välj e-ansökan via webben.

Det bedömningsformulär/ poängsammanställning, undertecknat av examinerarna, som behöver bifogas i ansökan om Gesällbrev, erhålles vid det praktiska provtillfället. Vid ansökan om gesällbrev skall även en administrativ avgift betalas till Sveriges Hantverksråd i samband med ansökan. Dagsaktuellt belopp hittar du via e-ansökan, länken ovan.

För närmare information kontakta:

Gesäll- och Mästarbrevskansliet, Sveriges Hantverksråd Box 147, 793 23 LEKSAND

Tel: 0247-369 50 eller e-post: info@hantverksrad.se

och

Glasbranschföreningen/Inramningsgruppen Box 16286, 103 25 STOCKHOLM

Tel: 08-453 90 70 eller e-post: info@gbf.se

Provbestämmelser Gesällprov i Konstinramaryrket Bilaga 2

Nedan följer teoretiska och yrkespraktiska mål för konstinramare:

Allmänna mål

- Ha kännedom om gällande normer och föreskrifter för val av glas, ram och kartong. samt veta var man ska finna kunskapen
- Vara väl insatt i yrkets olika hantverksmoment
- Kunna arbeta efter ritningar och beskrivningar
- Kunna utföra beräkningar på materialåtgång
- Kunna särskilja materialsorter och kvalitéer
- Kunna bedöma kvaliteten på det färdiga arbetet
- Ha verktygskännedom och kunna använda och vårda verktyg och maskiner på ett personsäkert sätt
- Kunna tillämpa skyddsföreskrifter samt att arbeta ergonomiskt
- Kunna måttsätta glas, ram och passepartout
- Känna till de miljöpåverkande ämnen vi har i branschen och hur man ska hantera dessa för att minimera en negativ miljöpåverkan
- Känna till de återvinningssystem som finns i glasbranschen samt kunna källsortera
- Känna till Inramningsgruppens etiska regler

Ramen – papperskonst, målningar, fotografier

En konstinramare ska ha kunskap om:

- Ramens historia
- Olika material för ramlist och tillverkningsmetoder
- Olika träslag
- Olika ytbehandlingar – grundering, folie, slagmetall, bladguld
- Träets egenskaper
- Hur ramlist ska förvaras

En konstinramare ska kunna:

- Välja rätt listmaterial för inramningsarbetet
- Gera och sätta ihop ramen
- ”Snygga till” hörn och ev spikhål
- Beräkna och optimera materialåtgång

Glas

En konstinramare ska ha kunskap om:

- Lagring och hantering av planglas
- Glaset i ett historiskt perspektiv
- Egenskaper hos olika typer av glas

En konstinramare ska kunna:

- Särskilja glassorter för inramningsarbeten
- Välja rätt glas med hänsyn till objektet och dess placering
- Skära runda och ovala glas
- Skära till glas i exakta mått och bearbeta dessa, t.ex. slipa kanter
- Beräkna och optimalt utnyttja lagerskivor vid nedskärning till mindre rutor

Passepartout och monteringskartong**En konstinramare ska ha kunskap om:**

- Passepartoutens och kartongens/pappens historia
- Olika typer av kartong för inramningsarbeten
- Förvaring
- Kartongens kemiska egenskaper – ph-värde, buffring
- Proportioner och färglära
- Olika monterings tekniker

En konstinramare ska kunna:

- Välja rätt passepartout/material till inramningsarbetet
- Utföra olika typer av passepartouter - enkla, dubbla, trippla, v-groove, oktagon, ovala, multiöppning m m
- Beräkna och optimera materialåtgång

Montering med hängslen**En konstinramare ska ha kunskap om:**

- Olika monterings tekniker – t ex. t-häng, v-häng, friliggande, svävande
- Egenskaper hos olika material för montering (papper, remsor, limmer)

En konstinramare ska kunna:

- Välja rätt monterings teknik till inramningsarbetet
- med japanpapper, växtlim och syrafria pappersremsor

Material bakom bilden**En konstinramare ska ha kunskap om:**

- Olika material som skyddar inramningen
- Skaderisker som fukt, damm, luftföroreningar och stötar

En konstinramare ska kunna:

- Välja rätt skydd för inramningsarbetet

Stift eller fjäderbleck**En konstinramare ska ha kunskap om:**

- Olika metoder för att försluta ett inramningsarbete

En konstinramare ska kunna:

- Välja rätt typ av stift eller bleck till inramningsarbetet

Upphängning

En konstinramare ska ha kunskap om:

- Olika upphängningsmetoder
- Skaderisker vid felaktig montering och upphängning
- Olika kvaliteter på inramningsvajer – säkerhet och stöld

En konstinramare ska kunna:

- Anpassa upphängningen till inramningsarbetet

Baksidan**En konstinramare ska ha kunskap om:**

- Olika typer av förslutningsremsor
- Vikten av luftcirkulation bakom inramningen

En konstinramare ska kunna:

- Försluta inramningsarbetet på korrekt sätt
- Varudeklarerera inramningsarbetet
- Se till att det finns cirkulation bakom inramningen genom att använda t ex bumpbons

Inramningstyper – papperskonst**En konstinramare ska ha kunskap om:**

- Val av inramningstyp med hänsyn till var konstverket ska placeras och omgivande miljö
- Paketinramning

En konstinramare ska kunna:

- Utföra en åldersbeständig standardinramning

Målningar**En konstinramare ska ha kunskap om:**

- Olika måleritekniker
- Olika underlag för måleri

En konstinramare ska kunna:

- Särskilja måleritekniker för att kunna välja rätt inramningsmetod

Montering och inramning – målningar**En konstinramare ska ha kunskap om:**

- Spännramens resp kilramens funktion
- Hjälpmiddel vid uppspanning

En konstinramare ska kunna:

- Välja rätt kilram/spännram till inramningsarbetet
- Spänna ett konstverk på korrekt sätt

Montera och rama in textilier och föremål (tyg, kanvas och föremål)**En konstinramare ska ha kunskap om:**

- Olika textila material
- Olika metoder för uppspanning
- Hur olika material fungerar/reagerar bakom glaset

En konstinramare ska kunna:

- Välja rätt uppspanningsmetod för det som ska ramas in
- Göra en box- eller lådinramning

Skaderisker – papperskonst, målningar och fotografier**En konstinramare ska ha kunskap om:**

- Hur ljus påverkar konstverket Hur man hanterar konst – bära, frakta Hur man förvarar konst på rätt sätt

En konstinramare ska ha kunskap om:

- Vilka arbetsmetoder och redskap som är lämpliga vid rengöring av konstverk och ramar
- Förvaring av kundens inlämnade egendom
- Utrustning och verktyg i verkstaden
- En konstinramare ska ha kunskap om:
- Skötsel och underhåll av maskiner och verktyg

Pappers- och målerikonserverns arbete**En konstinramare ska ha kunskap om:**

- Vad en konservator gör
- När en konservator bör kallas in
- Vad en konservator kan göra för att renovera/laga konstverk
- Skillnaden mellan begreppen; konservera, restaurera, rekonstruera och renovera

Trycktekniker - papperskonst**En konstinramare ska ha kunskap om:**

- Olika trycktekniker
- Upplage- och märkning av grafik
- Vattenstämpelns betydelse

Konsumenttjänstlagen**En konstinramare ska ha kunskap om:**

- Konsumenttjänstlagen